

Extra dik jubileumnummer

in filmrecensies, achtergronden en reportages

Nummer 10/2007
Nederland € 5,50 België € 6

Test
Manley Stingray
Marantz SR6001 en DV6001
Musical Fidelity 550k

Test
WLM Diva Monitor
PSB GB1
B&W 686
Aurum Pico

Test
Sharp LC-52XL1E
SIM2 Domino D10

Test
Ultrasone Edition9

Test
Philips Micro Theatre MCD908
JAMO S260 HCS21

Reportage
Tonbridge Fair

Voorbeschouwing
VAD-Show

Hifi & HomeCinema
vad show
'07

Interview - Dutch (pdf)

EveAnna Manley

Manley Labs

EVEANNA MANLEY

Midden juni ontving HVT op de redactie EveAnna Manley, eigenaar/directeur van de Amerikaanse fabriek van buizenversterkers uit Californië, vergezeld van de Nederlandse distributeur Elie Borgh. Naast Manley distribueert hij ook WLM luidsprekers. Aanleiding voor dit bezoek was de test van de WLM-en, maar aangezien ook Manley van hetzelfde 'huis' komt, kwam op voorstel van Elie deze versterker mee en... EveAnna

Al gauw bleek dat vooral EveAnna een interessante gesprekspartner zou worden. Naast het feit dat de WLM-en al sedert de vorige VAD-Show beloofd waren om te testen, kwam het goed uit juist die versterker er bij te krijgen. Deze combinatie is tijdens shows waar ook ter wereld een zeer goede gebleken, CES, High End München, maar zeker ook tijdens de VAD-Show van 2006. De combinatie imponeert op de muzikaliteit in de weergave.

EveAnna, de combinatie met WLM en Manley is een heel sterke, kun je dit overal op shows opstellen? Nee, op sommige shows wel, maar tijdens de CES bijvoorbeeld maak ik ook wel gebruik van 'Coincidence' luidsprekers uit Canada of Tannoy. Dit jaar stonden we weer met Coincidence'. Ik hou ook van dat geluid.

Op die CES, om daar even over door te gaan, hoe komt het dat we Manley zo weinig zien; op de 29ste etage van Venetian... maar voor ons tamelijk onopgemerkt.

Ja, daar moet Elie wat aan gaan doen de komende tijd. Hij is de nieuwe distributeur.

Je bent een bijzondere figuur in onze branche. Een uitdrukking welke voor onze branche ook van toepassing is "the difference between men and boys is the price of their toys". Wat was het begin, hoe kom je erbij om audio te doen?

"I'm a girl", (hahahaha). Ik heb altijd iets beters gewild, een betere hamer, betere spijkers, ik speelde muziek – klarinet – en wilde ook betere weergave van een klarinet of saxofoon en noem maar op. Voor ik naar de universiteit ging om muziek te studeren en voor ik afstudeerde wilde ik eerst weten wat ik precies wilde gaan doen. Ik nam een semester vrij en stapte in mijn VW-kever en reed naar Californië en kreeg door relaties van mijn vader – hij zat in de versterkers – een paar namen van mensen waar ik contact mee opnam. De tweede was David Manley toen

bij VTL en waar ik een baantje kreeg en leerde solderen. Dat was het begin.

Je ging niet terug naar de universiteit?

Ja, ik nam nog een jaar natuurkunde en nog een aantal technische cursussen en haalde mijn graad in muziektheorie. Ik kan les geven aan school.

Hoe ging het verder in de audio?

Ik ging terug en werd aangesteld in de productieafdeling voor kwaliteitscontrole en testte alles of het naar behoren werkte. Veel apparaten hadden ruis, waren lawaaiig, of hadden last van brom. Een aantal jaren moesten er veel problemen worden opgelost.

In Amerika? Problemen?

Haha, je gelooft het niet hè? Om te beginnen waren er geen schema's. Ik nam een preamp op de werkbank en deed aan zogenaamde reverse-engineering en maakte dat er een schema kwam...

Werd de productie gedreven door de onderdelenverraad?

Heb je toen stiekem om de hoek gekeken? Hahaha ja, heel vaak was dat het geval! Het is gek maar waar. Als er veel potmeters waren van een bepaald type werden die gewoon gebruikt. Zo ging dat er vroeger inderdaad aan toe. Nu zou ik gek worden als het gebeurt, dus het gebeurt niet meer.

Veranderde je het plotsklaps of via de geleidelijke weg?

Nee, dat moest wel langzaam aan maar in drie à vier jaar is alles gegaan zoals het moest en ik het wilde.

Heb je een tijd in Nederland gewoond of vergis ik me met een ander dame?

Nee, nooit. Ik zou best willen. Maar ik denk dat

je Judy Spothem bedoeld. Die maakt draaitafels, maar is naar Israël verhuisd. Ik weet dat George Cardas er een heeft en ik geloof dat David Manley er op show mee heeft gedraaid. George heeft het aan Jeff Joseph geleerd, er wordt veel plexiglas gebruikt.

Ja als zovele...

Ik geloof dat ze een stuk ouder is dan ik, hahahaha. Het doet me ineens denken aan een singletje met een Nederlands artiestenduo (ze zingt het liedje en Elie weet: Mouth and McNeal) ik heb het nog op mijn iPod. Ik ben namelijk gek op de muziek uit de zeventiger jaren.

Ik hou van deze muziek, ik groeide er mee op, mijn moeder had een Fisher 500C buizenreceptor en een Garrard draaitafel, AR twoAX luidsprekers, een heel mooie set voor die tijd. Mijn ouders draaiden Herp Albert-platen, wat Beatles, ik was toen heel jong, ik heb ze allemaal nog en draai ze met plezier. Toen ik een jaar of drie was (het herhaalde noemen van termen als jong en opgroeide en drie jaar oud, doet me vermoeden dat er sprake is van enige ijdelheid om me te laten raden naar haar leeftijd...) luisterde ik naar de radio top-veertig – en nu komt het – toen ik drie was, in 1971 – hé kom op, nu weet je het...

Voor muziek geldt dat de kracht 'm zit in de associaties, noem een stuk muziek en je kunt je herinneren wat er gebeurde, tenminste de 'impressions'.

Gek dat je je niet kunt herinneren wat iemand je precies heeft geschreven jaren geleden, maar je kunt elke songtekst van vroeger vaak nog woordelijk volgen.

It's, amazing isn't it? Sommige mensen zeggen me dat het gek is dat ik naar die oude stuff luister, maar voor mij is het verbonden met een mooie jeugd, great times you know what I mean? Mensen kunnen diverse redenen hebben naar muziek te luisteren, maar je moet wel iedereen in zijn waarde laten. Ik ben nu eenmaal heel vroeg naar muziek gaan luisteren, vandaar die seventies. Ik was daarmee denk ik wel een beetje uitzonderlijk. En dat is de underline drive voor dit alles. Ze wijst op de Odiase en zegt dat wellicht design zijn drive is om deze luidspreker zo te maken als die is. Maar vandaag de dag ben ik het meest bezig met typen, customerservice en zo.

We hebben een en ander overgeslagen en zijn afgedwaald, laten we even terug gaan naar hoe we de brom uit de versterkers zijn gaan halen.

Ja, dat is waar. Het technische gebeuren heb ik zwaar verbeterd, ben de inkoop van onderdelen gaan regelen, de productie stroomlijnen...

Wat moet ik me daar bij voorstellen... zo 15 tot 20 personen?

Nu zijn dat er tussen de veertig en vijftig bij ManleyLabs, in Californië... from scratch?... Absolutely in China, not China! In 1993 splitsten we af van VTL en startten ManleyLabs, nieuwe modellen en zo. Na drie jaar ging David naar Frankrijk, ik kocht hem uit, en liet de naam. We bouwen ook veel studio-apparatuur, microfoons, pre-amps, equalizers, compressors.

Wat denk je van multichannel?

We moeten er naar luisteren, maar in de praktijk is het moeilijk te realiseren in huis. Ik wil geen muziek achter me horen, alleen akoestiek. Wellicht is het ook eerder in homecinema toe te passen, ikzelf blijf bij stereo.

Elie: vinyl is terug.

EveAnne: ook in Amerika.

Maar volgens mij houden SACD en vinyl elkaar in evenwicht, toch?

Ik hou van SACD vanwege het geluid, het kan met DVD-Audio ook maar dat formaat is dood, gelukkig heb ik nog vinyl! Ik heb een grote VPI met een Lyra element.

We hebben het over Michael Fremer en zijn DVD (zie www.highfidelitydiscs.nl). Michael Fremer is een aardige vent, de King of Vinyl, en zo iemand hebben we nodig. Hij houdt de hobby in stand.

Is er nog ontwikkeling mogelijk in buizentechniek?

De Stingray, zo'n tien jaar geleden ontworpen, was zo eenvoudig mogelijk en direct in opzet, compact en symmetrisch, het signaal zoveel mogelijk om het moederboard heen geleidt. Daar komt de vorm vandaan. Daarna zijn de output trafo's gewikkeld en die we zelf maken in de fabriek. We maken de berekeningen en zo in exell, en dan komt de testfase, ook met luistersessies, maar niet in jaren maar eerder

enkele weken. Er volgen dan een heleboel A-B testen, we vergelijken, liefst blind, zo komen we tot veel betere outputtrafo's. Daarna komen alle andere modellen aan bod om onder handen genomen te worden.

Echt nieuw is een ontwerp waar we bijvoorbeeld bij de phonotrap eenvoudig componenten kunnen wisselen zonder te hoeven solderen, gewoon wisselen.

Waarom hebben jullie dit niet eerder gedaan is dan de vraag.

Maar we waren ook de eersten die een dac/preamp bouwden, waarom was niemand daar eerder op gekomen. Waarom moest ik daar aan denken?

Ik kom terug bij buizen, komt er nog nieuws?

Ja, het mooiste nieuws is dat de fabriek open blijft, hahahaha, dan is de grootste zorg dat de buizen leverbaar blijven, een Russische leverancier – ElectroHarmonics – moet wel door blijven gaan omdat we daar de buizen halen. Ook in voormalig Joegoslavië gaat er een merk in andere handen over. Een paar zijn er nog JJ, Svetlana, en in Tsjechië. En dan natuurlijk China. Als ze maar open blijven is dat het beste nieuws.

Everett Porter van Polyhymnia, Elie Borgh van Beta-Audio en EveAnna Manley

Groeit de belangstelling bij het publiek?

Het blijft stabiel, vooral in de gitaarwereld gaat het goed. Daar is het een en al buis. We gaan de adaptive auto-bias onder licentie maken, dit komt van Herman van den Dungen (zie HVT) en morgen ga ik naar Marcel (de technicus). De eerste testen laten zien dat het fantastisch goed werkt.

Is je grootste markt Japan?

Nee, Amerika, de helft van de productie ongeveer, de rest van de wereld de andere helft. We zijn blij met Elie, hij is serieus en goeie technicus.

Dan besluiten we de sessie met een bezoekje bij Polyhymnia. EveAnna is verbaasd over de aantallen opnames die gemaakt worden. Eén persoon tenminste weer op de hoogte van het feit dat het format SACD niet ten einde is, zij het voornamelijk in het klassiek domein. En, minstens zo belangrijk: de WLM-sound is terug bij HVT. Op naar de test!

Boelman & de Raaf
horen, zien en... genieten

De mooiste collectie
audioapparatuur van
Drenthe

Kloekhorststraat 4a, Assen,
tel. (0592) 315 593
www.boelman-co.nl

Speciaalzaak voor de betere geluidsapparatuur

Snijders

Hoogstraat 137
3011 PM Rotterdam
Tel. 010-4125000
www.snijders-hifi.com